

Kirurg mot tidens tand

Patienten inlagd i verkstaden ser långt ifrån lika "vass" som den en gång var. Det rör sig om en del svårartade hudsprickor. Men i vår får den dammiga madammen en efterlängtdad "extrem make-over".

En åldrad skönhet vilar tyst inne i verkstaden på gården i Bläshammar, norr om Varberg. Utomhus är det minus 15 grader. Kalla fakta som patienten är kyligt oberörd av. Inomhus fräser elden spralligt i kaminen. Roland Gunnarssons fru bjuder på hemlagad semla till kaffet. Gunnar berättar om bakgrundshistorien till hans nya inneboende. Ett kulturhistoriskt fynd.

Det var för många herrans år sedan, på 1970-talet, som Roland var ute på ett jobb i Nackhälle, en liten by i Varbergs inland.

- På en gård där så skulle vi resa en lagård, så fick jag syn på den i en lada, berättar han.

Åren gick. Så ifjol på hembygdsföreningens möte, kom årets byggnadsvårdsarbete upp på dagordningen. Bland åtgärderna ville man bygga in en luftpump i en träbyggnad. Frågan var hur taket skulle se ut? Det blixtrade till i Rolands hjärna. Fram tonade bilden på ladan i Nackhälle, där han en gång fått syn på en gammal makapär. Kunde den finnas kvar efter så många år? Roland fick snabbt uppdraget att ta reda på hur det var ställt med saken.

Efter lite detektivarbete fick han fatt i rätt gård. Den nye ägaren kunde ge besked. Jo då, visst fanns åbäket kvar. Men det var ett telefonsamtal i rättan tid, visade det sig. För ägaren hade, för att komma åt utrymmet i ladan, förpassats det antika redskapet ut i trädgården. Lyckligtvis var den övertäckt med en presenning. När Roland berättade om föreningens planer, var inte ägaren sen att skänka den till hembygdsföreningen.

- Jag ska rädda den omedelbart! Tänkte Roland och for hem och hämtade fyndet med traktor och vagn samma dag.

Nu stundar en total entreprenad av spånhyveln. Dess tillverkningsfakta är dold under lager av damm, röta och rost. Tiden har tårt rejält på spånhyvelmadammens årsringar. Men när nu hyveln själv lagt sig under kniven, kan kanske denna hemlighet avslöjas under operationens gång. Roland tippar på att det är en "Bredaryd" av det lite modernare slaget. När hyveln åter "kommit i form" så kräver den särskilt på hembygdsgården "Karingens". Och där finns plats. Roland visar en ritning på ett 60 kvadratmeter förråd som man "spånar" fram inom föreningen. Byggnaden ska bli i samma stil som de andra husen med träfasad. Taket får naturligtvis läggas med spån. Man jobbar med ansökan för att kunna uppföra huset. Men arbetsplaneringen för spånhyvelprojektet är att "det får ta den tid det tar". Kanhända blir arbetet med de olika momenten i form av studiecirkel.

- Det är ett roligt projekt och många är nog intresserade av att lära sig hyvla spån, tippar Roland. Intresserade får chansen att vara med under en hel process, menar Roland. Från "ax till limpa" eller i det här fallet "från gran till spån"? Granen är det träd som står högst på madam Spånhyvels matlista. Helst ska det vara "väl kryddat" med tätvuxna årsringar.

Men innan dess väntar nu en plågsam tid med träamputationer och rostblästring. Väl installerad i sitt nya gemak, uppsmord och provkörd kommer fru Spånhyvel att stiga i graderna och kunna tituleras med "unik i Varberg". Roland vet inte av någon annan verksam spånhyvel i kommunen. Den nygamla hyveln lär därför bli attraktiv för många diggare av sticketak i trakten. Och efter detta kan väl ingen komma och säga att Spannarps hembygdsförening är "spåndumma"?!

Fotnot: Den som vill vara med och renovera spånhyveln är välkommen att höra av sig till Roland Gunnarsson på tel. 0340-621382 alt. 070-566 66 11.